

ကချင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိဆေးဖက်ဝင်မုန့်ဆေး(၂)ပင်

ဤစာတမ်းတွင်

(က) စာတမ်းအမည်

(ခ) စာတမ်းရှင်များ

(ဂ) နိဒါန်း

(ဃ) ရည်မှန်းချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်

(င) အသုံးပြုသည့်ဝတ္ထု၊ ပစ္စည်း၊ လူ၊ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်း

(စ) တွေ့ရှိချက်နှင့်ဆွေးနွေးသုံးသပ်ချက်

(ဆ) ကောက်ချက်ဆွဲခြင်း၊ အကြံပြုခြင်း

(ဇ) ကျေးဇူးတင်လွှာ

(ဈ) ကျမ်းကိုးအညွှန်းများ

စာတမ်းအမည်	- ကချင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ဆေးဖက်ဝင်မန်းဆေး(၂)ပင်
စာတမ်းရှင်	- ဆွေဇင်ငြိမ်း (လ/ထ တိုင်းရင်းဆေးမှူး)
	- လဇွန်ခေါင်းနန်း (လ/ထ တိုင်းရင်းဆေးမှူး)
	- အေးငြိမ်းမွန် (လ/ထ တိုင်းရင်းဆေးမှူး)
	- လဲ့လဲ့ဖြူ (ဒု-လ/ထ တိုင်းရင်းဆေးမှူး)

စာတမ်းအကျဉ်း

မြန်မာ့တိုင်းရင်းဆေးပညာသည် နှစ်ပေါင်းရာထောင်ချီကြာမြင့်စွာ မြန်မာ့ရေမြေသဘာဝ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများ၊ အတွေးအခေါ်အယူအဆများနှင့်ရှင်သန်လာသော ဆေးပညာရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ကချင်ပြည်နယ်သည် သဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပြည်နယ်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ “နွယ်မြက်သစ်ပင်ဆေးဖက်ဝင်” ဆိုသကဲ့သို့ မိမိတို့ဒေသပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သစ်ပင်ပန်းမာလာများမှာ ဆေးဖက်ဝင်ပရဆေးပင်များဖြစ်ပါသည်။ ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း ဒေသခံရိုးရာဆေးနည်းများမှ ဆေးစွမ်းထက်မြက်သော “ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ်” ဆေးပင်တို့၏ အစွမ်းထက်မြက်မှုကို ရှာဖွေတင်ပြထားပါသည်။ ၎င်း၏ အမည်၊ ရူက္ခပေဒအမည်၊ မျိုးရင်း၊ ဆေးပင်၏အသုံးပြုပုံ အရိုးကျိုးအရိုးဆက်၊ အရိုးအက်ခြင်းနှင့်အရိုးယောင်ခြင်းများတွင် အသုံးပြုပုံတို့ကို လေ့လာဆန်းစစ်တင်ပြထားပါသည်။

နိဒါန်း (Introduction)

ကချင်ပြည်နယ်သည် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစွာနှင့် သစ်ပင်ပန်းမာလာများပေါကြွယ်ဝသော သစ်တော ပြည်နယ်ကြီးဖြစ်သည်။ ဒေသခံပြည်သူများလည်း ဆေးဖက်ဝင်အပင်များကို ခူးဆွတ်၍ အသုံးပြုတတ်ကြပါသည်။ ဒေသတွင်းအဖိုးတန်သောဆေးဖက်ဝင်အပင်များကို အသုံးပြုကြသော်လည်း မိရိုးဖလာ လက်ဆင့်ကမ်းကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ လူနာများအားသုသေသနပြုဆန်းစစ်ခြင်းများ မရှိခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် ကချင်ပြည်နယ်တွင်းရှိ ဆေးဖက်ဝင် မန်းဆေး(၂)ပင်ဖြစ်သော “ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ်”၏အသုံး ပြုသော အစိတ်အပိုင်း၊ အသုံးပြုပုံနှင့်ရောဂါ ပျောက်ကင်းမှုများကို ဤစာတမ်းငယ်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြ ထားပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် (Objective)

- ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း သဘာဝအရင်းအမြစ်ဖြစ်သော ဆေးပင်ပရဆေးပင်များကို ပိုမိုရှာဖွေပြုစုရန်။
- မန်းဆေး(၂)ပင်၏ ဆေးဖက်အသုံးဝင်ပုံများကို သိရှိစေရန်။
- ဒေသသုံးရိုးရာဆေးပင်များအား ပိုမိုတိကျသော စံကုထုံးများအဖြစ် ပေါ်ပေါက်စေရန်။

မန်းဆိုသည်မှာ

ဘေသဇူနယဆေးပညာအရ သည်းခြေဒေါသအကြောင်းခံကာ လေ၊ သလိပ်ဒေါသများ၊ သွေးဓါတ်များ ဖောက်ပြန်တိုးပွားလာမှုကြောင့်ဖြစ်သည်။ သည်းခြေဒေါသလွန်ကဲဖောက်ပြန်သောအခါ လေဒေါသ သည်လည်း လွန်ကဲ ဖောက်ပြန်ကာအရေပြားအပြင်ဆုံးအလွှာထိရောင်တင်းမှုဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ထို့အပြင် သလိပ်ဒေါသနှင့် သွေးဓါတ် တို့သည်လည်း ရှိသင့်သည့်ပကတိစံနှုန်းထက်ပိုလွန်လာသောအခါရောင်တင်းခြင်းဖြစ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် အသွင် သဏ္ဌာန်ရောင်တင်းလာခြင်းသည် လေ၊သည်းခြေ၊သလိပ်ဒေါသ(၃)ပါးနှင့်သွေးဓာတ်များဖောက်ပြန် တိုးပွားလာမှု ကြောင့်ဖြစ်သည်။ အဓိကအားဖြင့်သည်ည်းခြေအကြောင်းခံလေဒေါသတိုးပွား၍ ရသ၊သွေး၊သားစသောဓာတ် ဂုဗ်းတို့၌ ဝင်ရောက်လောင်မြိုက်ခြင်းကြောင့်ရောင်တင်းမှုဖြစ်လာခြင်းကို မန်းဟုသတ်မှတ်သည်။

အသုံးပြုသည့်ဝတ္ထုပစ္စည်း၊ လူနှင့်ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပုံ

အသုံးပြုသည့်ဝတ္ထုပစ္စည်း - ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ်

အချိန်ကာလ - ၁ နှစ်

စစ်တမ်းကောက်ယူသောနေရာ - မြစ်ကြီးနားတိုင်းရင်းဆေးရုံ

စစ်တမ်းကောက်ယူမှု - ကျား၊ မ (၂)ဦးလုံးတွင်စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့သည်။

ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပုံအဆင့်ဆင့်

မြန်မာအမည် - ကျွဲကောနွယ်

ကချင်အမည် - လပ်ကဲ့

ရုက္ခဗေဒအမည် - *Pothos chinensis* (Raf) Merr

မျိုးရင်း - Araceae

ပုံသဏ္ဌာန် - နှစ်ဆင့်ရွက်ပေါင်းပင်မျိုးဖြစ်၍ ရွက်ရှည်သည်။ နွယ်ပင်အမျိုးအစားဖြစ်ပြီး ကိုင်းခွဲများပါရှိသည်။

အရွက်၏အကျယ်မှာ (1. 2)မီလီမီတာ မှ (2. 5)မီလီမီတာထိရှိသည်။ ပန်းပွင့်မှာဘောလုံး

ပုံသဏ္ဌာန်လုံးဝန်းပြီးပွင့်သည်။ ဝတ်ဆံတိုင်(၆)ခုရှိပြီး၊ ဝတ်မှုံခန်း(၃)ခန်းပါရှိသည်။ နွေရာသီ၌

အပွင့်ပွင့်သည်။ စွတ်စိုသောနေရာနှင့်ကျောက်၊သစ်ပင်တို့၌တွယ်ကပ်၍ပေါက်ရောက်သည်။

မတ်လ၊ဧပြီလ၊နိုဝင်ဘာနှင့်အောက်တိုဘာလများတွင် အမြစ်၊နွယ်ကိုယူ၍သိုလှောင်ထားနိုင်သည်။

၎င်းအမြစ်နွယ်ကို လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်သုံးနိုင်သကဲ့သို့အခြောက်လှန်းပြီးလည်းအသုံးပြုနိုင်သည်။

အရသာမှာ ခါးသည်၊ ပူသည်။

အသုံးပြုအစိတ်အပိုင်း - အမြစ်၊ နွယ်

အသုံးပြုပုံ - တရုတ်ဆေးကျမ်းအလိုအရ အကိုက်အခဲပျောက်ဆေး၊ လေနိုင်ဆေး၊ အစာအိမ်နှင့်နှလုံးရောဂါ
အရိုးကိုက်ခြင်းတို့တွင်အမြစ်ကိုကျို၍ 15-30g ထိပြုတ်၍သောက်ခြင်းဖြင့်အကျိုးသက်ရောက်
မှုရှိကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

(Zhong chayao Yuanzhiwu Jianble Tuce (Vol:IV)

ဒေသခံဆေးဆရာများမှလည်းဒဏ်နာ၊ အရိုးအဆစ်ရောင်ခြင်းတို့တွင် စည်းဆေး၊ လိမ်းဆေးအဖြစ်
အသုံးပြုကြသည်။

မြန်မာအမည်
ကချင်အမည်
ရုက္ခဗေဒအမည်
မျိုးရင်း
ပုံသဏ္ဌာန်

အသုံးပြုအစိတ်အပိုင်း

အသုံးပြုပုံ

- ကြောင်လျှာနွယ်
- ရှန်ယောင်ရူ
- ရှာဖွေနေဆဲ
- ရှာဖွေနေဆဲ
- နွယ်ပင်အမျိုးအစားဖြစ်၍ ပင်စည်အသားမှာ ပျော့သည်။ ရွက်ဆိုင်ထွက်သည်။ ရွက်ရင်း၌ ပိုင်း၍ရွက်ထိပ်ချွန်သည်။ ရွက်ကြောဖြာသည်။ အရွက်မျက်နှာပြင်ပြောင်ချောသည်။ အရသာထင်ရှားမှုမရှိပါ။ အနည်းငယ်ဆိမ့်၍ပေါ့သည်။

- အမြစ်၊ နွယ်၊ အရွက်

- ဒေသခံဆရာများမှလည်း အရိုးကျိုး၊ အရိုးဆက်စည်းဆေးတွင်ထည့်သွင်းအသုံးပြုကြသည်။ ဒဏ်နာ၊ အရိုးအဆစ်ရောင်ခြင်း၊ မီးယပ်ထုံကျဉ်ကိုက်ခဲခြင်း၊ ဂရင်ဂျီနာနှင့်အနာပေါက်တို့တွင် အသုံးပြုကြသည်။

မြစ်ကြီးနားတိုင်းရင်းဆေးရုံတွင် ကျွဲကောနွယ်နှင့်ကြောင်လျှာနွယ်လက်တွေ့အသုံးပြုပုံ

၁။ အဆစ်လွဲခြင်း၊ အရိုးကျိုးခြင်း၊ အရိုးအက်ခြင်းများကြောင့် ၎င်းနေရာတစ်ဝိုက်၌ရောင်ခြင်း၊ ပူခြင်းဖြစ်ခဲ့သော် ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ် အမြစ်၊ နွယ်သွေးရည်အား တစ်နေ့လျှင် (၇)ကြိမ်ခန့်လိမ်းစေခြင်းဖြင့် ရောင်ခြင်း၊ ပူခြင်း လျော့ကျ စေနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

၂။ လေးဘက်နာ၊ အဆစ်ရောင်ရောဂါတို့တွင် အဆစ်များရောင်ခြင်း၊ ပူခြင်းတို့အား ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာ နွယ် အမြစ်၊ နွယ်တို့ကိုရေကျက်နွေးဖြင့်သွေး၍လိမ်းပေးခြင်းဖြင့်အရောင်လျော့ကျစေသည်။

၃။ အရိုးဆစ်ရောင်ခြင်း (OA change)တို့၌ ကြောင်လျှာနွယ်၊ ကျွဲကောနွယ်အမြစ်အားသွေး၍လိမ်းစေသည်။

တွေ့ရှိချက်နှင့်သုံးသပ်ချက်များ

ဒေသခံဆေးဆရာများမှလည်း ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ် မန်းဆေး(၂)ပင်အား အသားနုတက်ဆေး၊ အရောင် ကျဆေး၊ အရိုးဆက်ဒဏ်ကြေးဆေးနှင့်မီးယပ်ထုံကျဉ်ရောဂါပျောက်ဆေးများဖော်စပ်ရာတွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုကြကြောင်း တွေ့ရှိ ရသည်။ ဂရင်ဂျီနာ၊ အနာပေါက်နှင့်မီးယပ်ထုံကျဉ်ကိုက်ခဲခြင်းများတွင် ၎င်းမန်းဆေးပင် တို့၏ အမြစ်အား ပြုတ်ဆေးအဖြစ် လည်းကောင်း၊ သွေးရည်အဖြစ်လည်းကောင်း မန်းနိုင်သောဆေးပင်အဖြစ် အသုံးပြုကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

ကချင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ဆေးဖက်ဝင်မန်းဆေး(၂)ပင်အဖြစ်သုံးစွဲနေကြသော ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ်တို့အား အရိုးကျိုး၊ အရိုးအက်ခြင်းများနှင့်ယှဉ်တွဲ၍ဖြစ်ပေါ်လာသောရောင်ခြင်း၊ ပူခြင်းတို့တွင်၎င်းတို့၏သွေးရည်အားလိမ်းစေပြီး မြစ်ကြီးနား တိုင်းရင်းဆေးရုံတွင်အတွေ့ရများသော OA change (ခေါ်)အရိုးပွခြင်း၊ လေးဘက်နာနှင့်အရိုးအဆစ်များရောင်ခြင်း၊ နာခြင်းတို့တွင် ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ်အမြစ်၊ အနွယ်အားရေကျက်နွေးဖြင့်သွေးပြီးတစ်နေ့လျှင်(၁၀)ကြိမ်ခန့်မကြာခဏလိမ်းစေခြင်းဖြင့်(၇)ရက် မြောက်နေ့တွင် အရောင်ကျပြီး၊ နာကျင်ခြင်းသက် သာမှုရှိကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်သည်ရေမြေသဘာဝအလိုက်ဆေးဖက်ဝင်အပင်များ ပေါက်ရောက်မှုများသောသဘာဝအရင်းအမြစ်နှင့်ပြည့်စုံသောပြည်နယ်ကြီးတစ်ခုဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ရိုးရာမိရိုးဖလာဆေးနည်းသုံးစွဲမှုများရှိသော်လည်း၎င်းတို့သည်ဆေးဖက်ဝင်အပင်များ၏ရုက္ခဗေဒအမည်၊ မျိုးရင်းများသိရှိမှုနည်းပါးကြသည်။ မိမိတို့သုံးစွဲသောဆေးနည်း၊ ဆေးပင်များကို သုတေသနပြုသည့်ဆန်းစစ်မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနည်းပါးကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ ယခုတင်ပြသော ကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ်တို့အား ရှေးအစဉ်အဆက်ရိုးရာဆေးဝါးများဖော်စပ်ရာတွင်အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ၎င်းအရွက်အမြစ်တို့အားထုထောင်း၍ဆေးစည်းခြင်းဖြင့် အရိုးဆက်ဒဏ်ကြေစေသည်။ သို့သော်ဆေးနည်းများအား ဖော်ထုတ်၍ သုတေသနပြုသည့်ဆန်းစစ်ခြင်းနည်းပါးသည်။ ထို့ကြောင့်မြစ်ကြီးနားတိုင်းရင်းဆေးရုံမှဆေးဖက်ဝင် မန်းဆေးပင်အား အသုံးပြု၍ သုတေသနပြုဆန်းစစ်လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ကောက်ချက်ဆွဲခြင်းနှင့်အကြံပြုခြင်း

ယခုတင်ပြသောကျွဲကောနွယ်၊ ကြောင်လျှာနွယ်တို့၏ဆေးပင်(၂)မျိုးမှာ မြစ်ကြီးနားတိုင်းရင်းဆေးရုံတွင်လက်တွေ့ အသုံးပြုမှုများပြီးပျောက်ကင်းမှုများကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ ကြောင်လျှာနွယ်၏ရုက္ခဗေဒအမည်နှင့်မျိုးရင်းမှာ ရှာဖွေ ဆန်းစစ်ဆဲဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ဆေးပင်(၂)မျိုး၏အကျိုးကျေးဇူးများကိုပိုမိုသိရှိစေရန်သုတေသနနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနမှ လေ့လာဖော်ထုတ်မည်ဆိုပါက ပိုမိုကောင်းမွန်မည်ဖြစ်ပါကြောင်းကောက်ချက်ဆွဲအကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ (Acknowledgement)

ဤစာတမ်းအားတင်သွင်းခွင့်ပြုသော တိုင်းရင်းဆေးပညာဦးစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာအောင်မြင့်အားလည်းကောင်း၊ မြစ်ကြီးနားတိုင်းရင်းဆေးရုံမှ လူနာများအား ကိုယ်ပိုင်ဆေးနည်းများဖြင့် လက်တွေ့ကုသပျောက်ကင်းပြီး ဖော်စပ်အသုံးပြု၍ သုတေသနပြုမှုများအားဖော်ပြခွင့်ပေးပါသော မြစ်ကြီးနားတိုင်းရင်းဆေးရုံမှ ဆေးရုံအုပ်ကြီးဒေါ်ကြည်ဌေးအားလည်းကောင်း၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းဆေးဆရာများနှင့် ကျေးဇူးတင်ထိုက်သူ အပေါင်းတို့အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်နိဂုံးချုပ်အပ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးအညွှန်း (Reference)

- မြစ်ကြီးနားတိုင်းရင်းဆေးရုံမှ အတွင်းလူနာဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်းများ။
- ဆေးရုံအုပ်၏ ကိုယ်ပိုင်ဆေးနည်း၊ လက်တွေ့ကုသနည်းများ။
- Zhong Choyao Yuanzhiwu Jianble Tuce (Vol: IV)
- တိုင်းရင်းဆေးတက္ကသိုလ် Short Practice of Ulcer and Sore Therapy (Volume-1)

